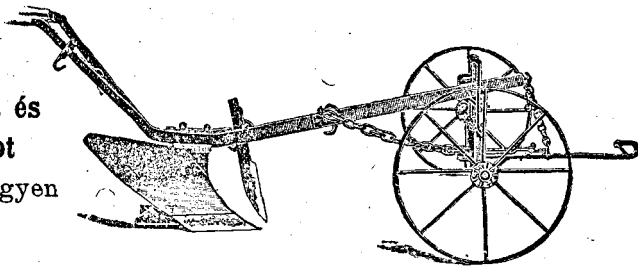

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
áránlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-uteza 68. 1266

A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott

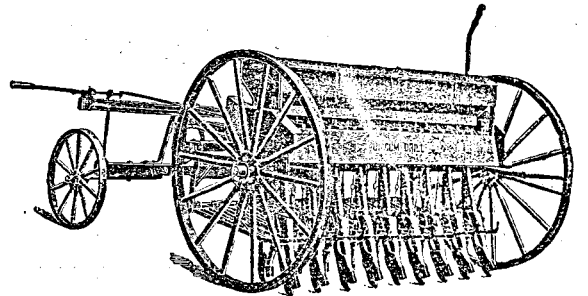
„UNICUM DRILL“

(sík és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

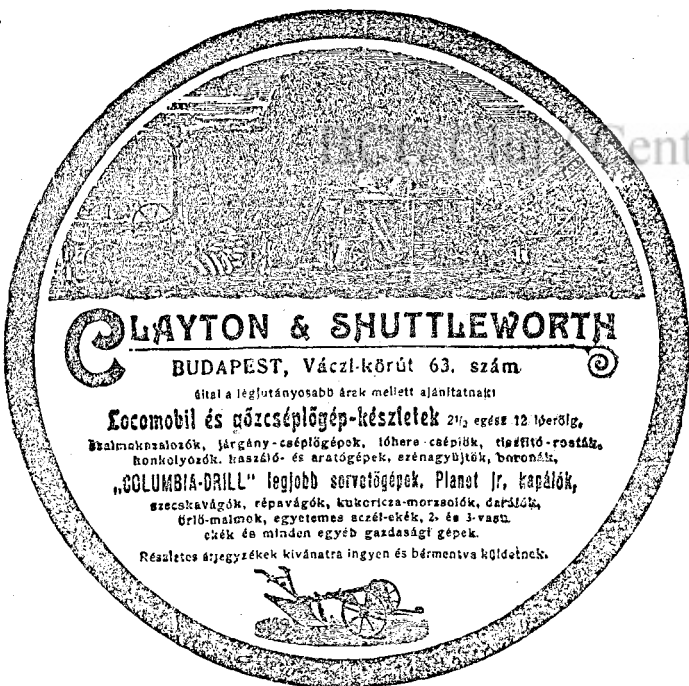
Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

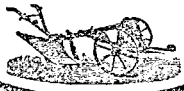

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnaki

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig,
Balmokszalók, járgány-cseplőgépek, lóhera-cseplők, tisztító-rostáló,
konkolyozók, haszáló- és aratógépek, ezénagyújtók, baronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morszólok, daráló,
őrítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú,
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése

Budapest, Rottenbiller-utcza 33. szám és
Kossuth Lajos-utcza 4. szám.

Őszi vetésre való gabonafélék

kiválasztása céljából ajánlja a most megjelent
őszi árjegyzékét,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Ezen árjegyzékben leirt fajták néhányára már e helyen is felhívjuk az általános figyelmet. Nevezetesen: 1. Mauthner-féle királyrozs; 2. Mauthner-féle dániai zsáktöltő rozs; 3. Mauthner-féle kolostor-rozs; 4. Mauthner-féle skandináviai ellentálló rozs; 5. Heinrich tanár-féle rozs.

A Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg pusztavacsi főintézősége e rozs-fajtákról a következő tudósítást küldi:

Az idei rettenetes szárazság következtében bizony kevés gazdának van módjában bármilyenü veteményében is gyönyörködhetni, mi is csak úgy volnánk, ha a véletlen szerencse nem éppen hozzánk juttatja a Mauthner-féle skandináviai ellentálló rozs, a Mauthner-féle dániai zsáktöltő rozs és a Mauthner-féle királyrozs-fajtákat termelésre.

A Heinrich tanár-féle rozsról a következőket írják: Arattak egészen normális viszonyok között könnyebb talajon katasztrális (1600 □-öles) holdankint 2223 hillo, vagyis hektáronként 3890 kiló Heinrich tanár-féle rozst. — Továbbá a következő buza-fajtákra hívjuk fel a közfigyelmet:

Sierban-féle korai rozsdamentes Prolifique-buza.

Ezen fajta korán érli! Rozsdamentes! hasonló körülmények között 30—40 százalékkal nagyobb termést ad és sulyosabb minőségű is, mint más elismert jó buzafajták. A korábban és a későbben, t. i. október 28-án elvett táblákon a Sierban-féle korai rozsdamentes Prolifique-buza egy része már június hó 22-én, június 25 én pedig teljesen beérett.

Hybrid-buza, Trésor, mely a Leidenforszt-féle nagy-bossányi uradalomban 100 kiló vetőmag után átlag 2000 kiló szemtermést adott.

Az uralgó takarmányhiányt tekintve, rámutatunk az ugyancsak említett árjegyzékben rovatolt és most vehető következő:

takarmánynövények

magvalra, melyek hivatala vannak már kora tavasszal zöld takarmányt nyújtani: őszi borsó, őszi búkköny, szeszős búkköny stb. stb. (1983.)

Megjelent! Megjelent!

Az egész continenon nagy sensációt keltett felolvasás szövege, amelyet **Hairle Ben-Aiad** hercegnő Budapesten az Uránia színházban tartott: „A török nő élete a társaságban és a háremben“ címen.

A szép hercegnő saját tapasztalataiból, oly képét adja ezen, európai szem előtt tilos dolognak, hogy úgy a felolvasása, melyet Bécsben a censura éle miatt egyes részében törölt, mint a könyv is, a melyet teljesen, a törölések nélkül adtam ki, bizonyára a kellő számú olvasóra fog találni.

A könyv ugyancsak német nyelven is kapható. Ára mindegyiknek 1.20—1.30 kor. ellenében franco expedíalom.

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

1251

Világhírű!

„**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63cm. nagyságban ára **20 korona.**
Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz ára **5 kor.**

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. (1382.)

„**REKORD**“ festészeti műintézet
BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 46.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítósigákat-, zsákfelvonókat, detachurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindegyik kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1017

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST,
IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 3.

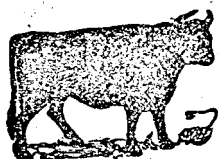
ALAPITVA 1831. Sürgönczim: „ELSINGER BPEST, DEÁK-UTCA“. 46 KITÜNTETÉS

VIZMINTES PONYVÁK
ELISMERT KITÜNÖ MINŐSÉGBEN.

KAZAL, GÉP, KOCSI, M. GYÜJTŐ- ÉS REPCE-PONYVÁK.
ZSAKOK Tarpulin, Rovátkás Drill, Vászón-kender varrással és varrás nélkül.
LEGGOLCSÓBB MEGDOLGÁTO DEVASÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES BATRAK, ESORÓPENYEK, VÍZHARGALLÉROK

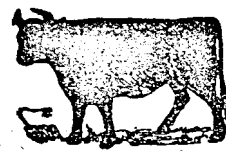
Száj- és körömfájás ellen

biztosan s alaposan gyógyító szer a legujabban feltalált, előkelő gazdák s szaktekintélyek által kipróbált s kitűnőnek bizonyult

- dr. BIRÓ-féle -

BOVINOL

mely úgy száj-, mint körömfájásnál biztosítja a gyors és alapos gyógyulást. — A BOVINOL bekenésnél undort nem gerjeszt, az állatok étvágyát nem rontja, a szájüreget nem csipi, de kellemes hűsítő hatásánál fogva az állatok könnyen türik. — **Használata:** Pamaccsal a szájüreget naponta 2-szer kell jól bekenni; 1—2 nap múlva, midőn a nyálfolys megszűnik elegendő 1 szer. Körömfájásnál a piszoktól megtisztított körömök között kell bekenni.

1 üveg ára 2 korona.

1376

Főraktár: Wolff-gyógyszertár, Kolozsvár.

Megrendeléseket elfogad az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala is.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgönczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legelősből és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsíradékok, kocsikenőcs, hajtószijak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. ez. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberrdorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-taczin, székely tengerit, hanna árpát, duppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árák mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borjú, sertés. stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágon tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

Simay-Hazslinszky-féle sertésvész elleni gyógyszerrel

több helyen kísérlet tétetett és annak eredményes alkalmazása a gazdák véleményét mindig nagyobb körben és tekintélyes termelők előtt kétségtelenné tette. Már két helyen felszólították a megyei gazdasági egyesületeket, hogy vegyenek ezekről a meglepő jó eredményekről tudomást és indítsanak mozgalmat ezen hasznos szer szabad forgalomba hozatala végett, hogy az mielőbb hozzáférhető legyen és ismeretessé váljék a közönség előtt. Közgazdasági érdekeink ez utoni támogatására rászorolunk, tekintettel az ideai szűk termésre és az eddigi kiszámíthatatlan károokra, melyet ez a betegség okozott. (1379.)

Az állami nagy kísérletezés céljaira, valamint a külföldi megrendelésre készített gyógyszerből, míg a készlet tart,

kísérlet céljára való megrendeléseket közvetít az „ERDÉLYI GAZDA“ kiadóhivatala is Kolozsvárt.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Kolozsvármegyéről. <i>É. E.</i>	515
Hogyan takarmányozunk a télen?	516
Fajbaromfitenyésztésünk hibái. <i>Konkolyi István.</i>	517

Kisebbszakközlemények:

Vemhes tehének takarmányozása. — A tőgytuberkulózis fölismerése.	518
Háztartás.	518

Egyleti élet:

Meghívó az E. G. E. igazg.-vál. ülésére.	518

Vegyes közlemények. . . . .

Mírdetések.

Ajánlok:

őszi borsót,
őszi bükkönyt,
szöszös bükkönyt,
muharmagot,
tarlórépamagot,
esibehurt,
paprikakölest,
pohánkát,
mustármagot,

Veszek:

gazdasági magvakat

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII. ROTTENBILLER-U. 33.

Kolozsvármegyéről.

Kolozsvármegye folyó hó 19-én tartott közgyűlésén a költségvetés rendén tárgyalás alá került a vármegyében fellépett inség enyhítésére alkotott szabályrendelet tervezete is. A tervezet Kolozsvármegye négy járására mutat ki inséget és pedig a mócsi, tekei, sármási és mezőörményesi járásokra. A tervezet szerint az inséges járásokba inségbizottságok alakíttatnak. Elhatározta ezen kívül a közgyűlés, hogy a szabályrendelet-tervezet értelmében az inség enyhítésére 150,000 koronát oszt ki a népközt készpénzben, terményben és árúciókban.

Kolozsvármegye ezen határozatát nagy örömmel kell fogadni mindazoknak, akik a kisemberek javát szívükön hordják, akik a kolozsvármegyei nép érdekeit méltányolják és akik azon az állásponton vannak, hogy a modern közigazgatás föladata nem merül ki abban, hogy a törvényeket végrehajtja, hanem az igazgatására bizott köznevelési körülményeivel számol, viszonyaihoz alkalmazkodik és jólétének emelésére, vagy legalább létezésének biztosítására törekszik. Jaj annak a vármegyének, melyben az irdai bölcsesség a paragrafusok betűin rágódik és ahol a népet a törvények megtartására kötelezett tömegnek nézik és nem a törvényt nézik a a nép boldogítására hivatott eszköznek. Jaj annak a vármegyének, ahol a közigazgatás a zöld asztal mellett holt betűkből szabja meg tevékenységének irányát és nem az eleven élet nyitott könyvéből. Jó időkben, bőséges években még az ilyen rossz közigazgatás is csak a tompa elégedetlenség és a rejtett keserűség baját okozza; rossz esztendőben, inséges időkben az ilyen, gyökerétől elszakadt közigazgatás lázongásra, zavargásokra, katasztrófára viheti vármegyéjét.

Kolozsvármegye még jókor és jól megválasztott eszközökkel akar most az inség küszöbén álló népen segíteni, jobb értelemben vett hivatásának eleget tenni. Az »inség« alatt a vármegye bizonyára sem nem csak a takarmányhiányt, sem nem csak a tengeri hiányt érti és intézkedései is ennek következtében nemcsak az egyik, vagy a másik irányban fognak megindulni. A takar-

mányhiány ha elvitathatatlanul meg van is, talán még a kisebb baj a tengeri hiánnyal szemben. De azért a takarmányhiány is nagy és főleg sürgős föladatot hárt azokra, akik az általa okozott bajokon segíteni akarnak. Azonnal össze kell ülni az inségbizottságoknak, hogy az egyes kisgazdák takarmányhiányát jószágállományához mértén számbavegyék. Azonnal meg kell állapítani, hogy a megszavazott összegből mennyi kell ezen hiány fődözésére és azonnal biztosítani kell a gazdákat arról a takarmánymennyiségről, melyre számíthatnak. Itt nincs értelme annak, hogy a gazdától előbb a saját terményük föltakarmányozását kívánják; nem, a gazdáknak már most, a teletetés előtt tudniok kell legalább azt, hogy a segítséggel együtt mennyi takarmányuk lesz, nehogy tájékozatlanságukban az állatlétszámot csökkentésük, annak egy részének kedvezőtlen viszonyok között való piacradobásával magukat károsítsák meg, mikor pedig ez elmaradhatott volna. Ezt figyelembe kell venni mindazoknak, akik igazán akarnak a bajon segíteni: a vármegyéknek és az államnak is, amely már készleteket halmozott föl. A tengeri-, az élelemhiány kipuhatolásánál az inségbizottságoknak szintén halogatás nélkül kell eljárniok. De itt csakugyan nincs helyén a biztatás, az elhamarkodás, a készleteknek, vagy a pénznek gyorsan való kiosztása, mert különben rögtön olyan inség áll be, melyet kielégíteni senki fia képes nem lesz és olyan dúslálkodás lesz, mely nem az inséget juttatja az emberek eszébe, hanem valami igazán jó esztendőre emlékeztetne. Az inséges időben takarékoskodnia kell minden háztartásnak és csak amelyik takarékoság mellett sem képes szükségleteit fődözni, annak adandó a segély. Hogy mind a két bajban előrelátással, rendszeresen és igazságosan kell eljárni és a kapkodást, a protegálást meg a rendetlenséget jó eleve számúzni kell, azt megemlíteni talán fölöslegesebb, mint ellenőrizni.

Kolozsvármegye törvényhatósága tehát a rendelkezésére álló eszközök mértékéig, a gazdák és képviselőiknek támogatásával meg fogja tenni a folyó és jövő évi inség enyhítésére azt, amit tehet. De ez a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Bubapest, V. kerület alkotmány-utca 31. szám.

Gabona osztály. Vetőmag osztály. Gép osztály.
Frőtakaromány osztály. Gazdasági anyag osztály. Biztosítási osztály.
Tonyszállat osztály. Borgazdasági osztály. Díjiszabási osztály.

Alaptőke: 520,000 korona. Tartalékalap: 210,000 korona. Forgalmi vissztérítési alap: 80,000 korona. Tagok száma: 1023.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk!

Az 1904. évi őszi és téli

1006

anyag- és gép-árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

Egyéb ldény árjegyzékünk a következők:

Tavaszi és őszi magárjegyzék. — Tavaszi anyag- és gépárjegyzék. — Tavaszi szőlő és kertművelési árjegyzék. — Szarvai és borgazdasági árjegyzék. — Aratási és cséplési árjegyzék.

A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár.

Saját érdeklődésünk mozditjuk azzal elő. Nyomatványokat szívesen küldünk.

mostani szomorú alkalom készítse rá az illetékes köröket arra is, hogy ennek a vármegyének normális mezőgazdasági viszonyait, állandó, az inségtől független helyzetét is szemügyre vegyék. Meg kell már győződniük arról, hogy ez a vármegye akkor is, mikor az égből bőven hull földjére az áldás, akkor is, mikor népének nem kell az éhezéstől rettegnie: rossz viszonyok közt lévő, elmaradott vármegye. Meg kell győződniük róla, hogy sem a magyar, sem az oláh gazdák nem gazdálkodnak úgy, ahogy gazdálkodniok lehetne és kellene. A földmivelés terén az egyes termények megválasztásában, a talaj-munka végrehajtásában, a kellő minőségű vetőmag alkalmazásában, a talajerő visszapótlásában, a földmivelő eszközök használatában, a terményeknek piacképes állapotban való elkészítésében nem tartanak ott, ahol tartaniok kellene. Az állattenyésztés terén a fajták megválasztása, a tenyésztés kiválasztása, a helyes tenyésztési elvek követése, a célt biztosító tartás rendszeresítése, a kellő számú községi apaállatok beszerzése, az állati termékek értékesítése és előkészítése mind-mind hiányos és hibás. És még tovább is kell menni. A birtokváltozások nagy száma, a magyar birtokoknak oláh kezekbe való jutása, az eladósodottság nagy mértéke arra a következtetésre kell, hogy juttassanak, hogy kisgazdáinknak nem állanak azok a hitelforrások rendelkezésükre, melyekre szükségük van, vagy nem azokból a forrásokból merítenek, melyek a legegészségsőbbek. De hiszen mindazt felsorolni, ami bironyíthatná, hogy a kolozsvármegyei mezőgazdaság mennyire elmaradott és népének gazdasági helyzete mennyire kedvezőtlen, — alig lehet. A statisztika sok fontos adattal megerősítheti ezt az állítást, de egyes nagyon fontos dolgokra a statisztika figyelme sem terjed ki.

Ez a mostani inség és az annak nyomában támadó akció talán azzal az eredménnyel is fog járni, hogy az illetékes tényezők, az arra hivatott testületek figyelmét föl fogja kelteni Kolozsvármegye állandó mezőgazdasági viszonyai iránt. És ha ez a figyelem egyszer fölédret, akkor nem maradhat el Kolozsvármegyéből sem az a munka, mely már országsszerte folyik a mezőgazdaság helyzetének javításánál. Az E. G. E. már a múlt évben kimondotta egy kolozsvármegyei szakosztály szervezésének szükségét. Akkor a törvényhatósággal való együttműködés alapján óhajtott a szervezést. Azt hisszük, formai okokon mult, hogy ez a szakosztály ilyen szervezetel ma még külön nem működik. De ha a tényleges működés elmaradásának ez az oka, akkor vagy a szervezeten kell változ-

tatni, vagy a formai akadályokat kell eltávolítani, mert azt hisszük, hogy abban a lényegben ma már mindenki egyetért, hogy Kolozsvármegye mezőgazdaságának föllendítésére állandó és rendszeres munkálkodást kell kifejteni.

E. E.

Hogyan takarmányozunk a télen?

9. Kötelességemnek tartom a szeptember hó 28-án intézett tényleg időszerű felhívásra, ha egyelőre csak nagy általánosságban is — felelni, fenntartva magamnak azt, hogy a részletekre akkor terjeszkedem ki, ha úgy a betelelési időpont, mint a meg várható réti- és mezei — továbbá az eddig le nem tört tengeri után eredő takarmányok mennyiségével és minőségével biztosan számíthatok.

A gazdaságok jelenlegi állapotában a felhívás I. kérdésére egyelőre talán egy gazdaság vezetője sem képes kellően megfelelni, hisz nem recipét kíván tőlünk a szerkesztőség, hanem pozitív eljárások imertetését, olyanokét, melyek gazdaságunkban az adott viszonyok mellett követhetünk is. E viszonyok nagyon eltérők a gazdaságokban, sablonszerű leírásokkal nem segítünk az ügynek, de hasznos lehet a belső, az az reális értékkel bíró, a gazdaságban követendő teletelési tervzet ismertetése, mely egyfelől tudományos adatokkal tett számításra alapszik, másfelől és a gyakorlatban tényleg keresztülvihető főleg olyan esetekben, a midőn a gazda a lapokban tucatszámra hirdetett teletelési kínálatokra saját kárára már reflectálni hajlandó.

A felhívás I. kérdése a következő: Milyen takarmányozási eljárással fogja jószág-állományát kiteletetni?

Amint már jeleztem, e kérdésre csak általánosságban felelek meg egyelőre.

Ha szükségből erkölcsöt csinálók — úgy azt mondhatom, hogy gazdaságom nem szenved hiányt terméstakarmányban, mert a kálászások teljesen kielégítő termése annyi szalmát és polyvát — hozzá igen jó minőségben szolgáltatott, hogy kellő felaprózással, keveréssel, ízletessé és emészthetővé tevő eljárásokkal, a tápanyagoknak erőtakarmányokkal leendő pótlásával a kiteletetés nálam lehetséges anélkül, hogy a nehézségekkel szállítható és most értékénél jóval drágább szálastakarmányok vételét kellene a gazdaságban rendszeresíteni. Ez utóbbi olyan drága teletetés lenne, hogy a sok ajánlott feles teletetés olcsóbb volna nálánál.

A polyvának egészben, a szalmának nagy részben leendő feltakarmányozását már előre szükségesnek látva, különös gond fordított az asztagok rakására, a polyvák betakarítására, a tűzbiztonság szempontjából az asztagok a gazdaságban elszórva rakattak, a miből származó több téli fuvarozás épp télen könnyebben teljesíthető.

A gazdaságban ez évben 70 kat hold cukorrépa és 20 kat hold takarmányrépa termeltetett. A szeptember havi kiadós esők hatására a répák újból és gazdagon leveleztek és kielégítően fejlődtek. A répaszedésnél gondosan választatik szét a földrész a levéltől, és ez a répafejektől. Az összes felszedhető répalevél 2—3 napi fonnyadás után 6 méter széles, 1/2 méter mély, vermekbe, melyek a

középvonal felé lejtővel és a közepén egy deszkával fedett kis csatornával vannak el látva, egész 1—1 1/2 méter magasságig a felszíne felett erősen összetapostatik kevésbé jó minőségű polyvával rétegezve, és az egész kellően beföldeltetik. A rozs- és apró árapolyva keverésre fordítatik. A cukorrépafejek prizsmába összehordatnak és beföldeltetnek.

A kellően be nem érett tengerikóró igen jó ízletes póttakarmányt ad az idén, melyet fél nyers állapota dacára nem zsombolyáztatok, mert ezen eljárás nem jól szokott sikerülni, hanem kevésbé kötve, apró kupacokban teljesen kiszárad és azután rakatik boglyába.

A gazdaság rendelkezik továbbá cca 20 kat. hold őszi zöldtakarmány vetéssel, mely noha csak a késői esők után kelt ki, elég jól áll. E vetett takarmány áll tengeri, bükköny és őszi árpa, egyik része pedig rozs és repcekeverékből. Ezek mind trágyás ugarba vettettek és minden órában vágathók. Egyelőre zöldtakarmányozásra szánvák, csak majd akkor zsombolyáztatnak, ha fagyok a zöldtetést beszűntetik.

A zöldtakarmánnyal az őszi takarmányozást akartam megnyújtani, míg ellenben a kora tavaszi zöldtakarmánynak cca 12 kat. hold szintén trágyás ugarba vetett ősziárpa és a rozsrepce-keveréknek tavaszi kibajtása van szánva. Mindkét időszakos zöldtakarmányozás a teletetés megrövidítését célozza, tehát eszköz a célra.

A cukorrépatermés után 1000 mmázsa sselet és 20 mmázsa melasse biztosított a gazdaság részére. E mennyiségeket szívesen felemelném, ha a cukorgyár a szelet és melasse felett már júliusban nem rendelkezett volna, de minthogy a szelet a gazdaságnak cca 58 fillérbe kerül mmként elegendő takarmány reményében a teljes rendelkezési jog a szeletre nem érvényesített már eleve.

A répalevél, a répafej, a szelet, a melasse a száraz termés takarmányfélék ízletesebbé tételére igen alkalmasak, de nem megvetendő tápanyagot is tartalmaznak.

A még zsombolyázandó zöldtakarmányok, az igen jól sikerült réti széna, első löhere, a még részben várható sarjú és első sorban a gazdaságban termelt és kevésbé értékes szemes gabona-féleségek mint erőtakarmányok lesznek hivatva a gyengébb terméstakarmányokban még hiányzó tápanyagot pótolni. Rendelkezésre áll még egy most berendezett szítás malom üzeme után várható korpa nagyobb része.

Tervbe van véve a szálastakarmányok lehető legjobb keverésére a szecsakázás, mi oly módon fog történni, hogy gőzgéppel hajtatik a különben járgányhajtásra berendezett szecsakavágó. A különféle takarmányok felváltva vágatnak össze, a szecska azután még polyvával kevertetik egy megfelelő helyiségben. Ily formán 1—2 nap alatt 2—3 heti száraztakarmány egyenlő minőségben elkészítve, az istállóban felállított füllesztő ládákban gumós, leveles, vagy gyárihulladékfélékkel és a szükséges megdarált vagy megapritott erőtakarmánnyal füllesztetik és önmelegedésnek tétetik ki, mi 36 órai állás alatt be is következik.

A meleg istállóban történő ily füllesztés oly hőemelkedéssel jár, hogy ennek következtében az amúgy nehezen felbontható és emészthető tápanyagok jóval könnyebben fel-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Botóteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árut és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

vehető lesznek, de elérik azt is, hogy a nem igen kedvelt polyva-féléket is az állat szivebben vagy egyáltalán elfogyaszta.

Igy előkészített keverékek teletetnek a tehének, a növendék marha és a fél tél alatt a jármos ökrök is, míg a lovak, bikák, az egy éven aluli borjak és juhok szálas takarmányt kapnak. Ez is azonban a borjak takarmányának kivételével nagyobb részben szalma-féléből állanak és az abraktakarmány erősebb adagolásával pótolhatók.

Nem kis takarmány megtakarítással jár az is, hogy a juhok csak április havában fognak bárányozni, a midőn a legnagyobb takarmány-szükségletüket már a legelőn szedik. A sertésállomány téli takarmányozása úgy történik, hogy a nélkülözhetetlen szemes, vagy darált erőtakarmány mellé még Wentrki-féle gyorsfűlesztőben párolt maglóherpolyva kevés gumós takarmánnyal, vízzel és darával mosléknak keverve adatik.

A második kérdés így hangzik: Milyen módon gondoskodik takarmányszükségletének beszerzéséről?

Mint annak idején, ha már majd a még a mezőn levő takarmányokkal is számolhatunk kimutathatni remélem, a gazdaságban termett oca 500 mm. zab, 300 mm. fenntartott árpa III. osztályú termények, rostaalja és a cseléd-ség szükségletén felül mutatkozó tengeri — legyen az beérve vagy nem — a már és még meglevő, tehát mint tényezőknél elfogadható készletekkel az állatlétszám takarmányszükséglete fedezhető lesz. Ha azonban ez a kisebb megejtendő számítások és beosztás folytán elégnék nem bizonyulna, úgy csakis a takarmányok tápanyagaiban — tehát a minőségben, de semmiesetre sem mennyiségben mutatkozhat hiány és ez erőtakarmányok beszerzése által pótolható.

Amennyiben a legutóbbi etetési kísérletek a takarmányfélék emészthető szervesanyagainak felhasználásától teszik azok takarmányértékét függővé, a szervesanyagok pedig kellő előkészítés által emészthetőbbé — termelőbbé tehető, módunkban van oly idegen takarmányokat is felkarolni, amelyek összetételei az etetési szabályoktól meglehetősen eltéréseket mutatnak, de például ipartermékek lévén, a tápanyagokat töményített és nagy mennyiségben tartalmazzzák, főleg oly ipari termékek, melyek nem a most magas árban vásárolható kenyérgabonából erednek és áraik legfeljebb a nagyobb kereslet által befolyásoltatnak. Ilyenek pld. az olajipar, a cukor-, a sörgyártás melléktermékei.

Ha gazdaságom a takarmányvételre szorúlna, csakis a még kevésbé keresett és használt, mindamellett igen jónak bizonyult melassetarmányok és az olajpogácsa vételét venném kombinációba.

Ismerek oly gazdaságot, melyben napi és fejenkénti 2 kiló derby-melasse (à 11 fillér) továbbá elegendő polyva és 3 kiló széna vagy lóhere etetéssel a jármos ökröket nemcsak munkabíró, de elég szép állapotban átteleltetik.

Harmadik kérdés: Milyen takarmányozási módot ajánl követendőnek?

Általános szempontból kiindulva, e kérdésben nagy általánosan talán az előbbi két kérdés feleleteinek kivonatával felelnék meg legjobban. Ez pedig az volna:

Gondos megtakarítás — mondhatnám megbecsülése a gazdaságban már meglevő takarmánynak és minden oly cikknek, mely akár egyedül, akár mással keverve takarmányt adhat.

A takarmányok helyes keverése, aprózása, az emészthető szerves tápanyagokra te-

kintettel ezek megfelelő pótlása az aránylag legolcsóbb erőtakarmányokkal. Az emészthetőség elősegítése bármely eljárással, helyes, elegendő, de nem bőséges adagolás az etetésnél. Ezekhez járulna még az állatoknak meleg és egészséges helyen való tartása, azok létszámának feltétlen apasztása az olyan selejtesebb állatokéval, melyek a drága teletetést a tavaszig várható értékszorulattal semmi esetre sem fizetnék meg, és utoljára még az állatok kiméltése, azaz az erővel való takarékoskodás, mert minden felesleges kifejtett erő több takarmány fogyasztással jár.

Nem is ajánlatképpen, de az elmondottak igazolására a saját állataim téli takarmányozási tervzetét tekintettel az állatok élősúlyára és szükségletére — de a takarmánykészletekre és — később — ha minden adat rendelkezésemre áll, szívesen közlöm. Bonczhida. **Gruner Károly.**

10. Közhasznú fölhívásának eleget kívánok tenni, közlöm a gazdaságomban követendő téli takarmányozást.

A téli takarmányozás bár gazdaságomban még csak elő van irányozva, így tehát számadatokkal nem tüntethetem ki, hogy tulajdonképpen súly szerint, mennyit fog kapni egy darab szarvasmarha egy etetésre. Így a számadatok kihagyásával a következő etetési rendszert irányoztam elő.

1. *Igás ökrök.* Lekötés után reggeli etetésre kapnak szecska keveréket; mely állni fog: tengeriszár, búzatörek és répaszeletből, e három össze rakva lapos garmadába, kevés langyos sósvízzel meg lesz locsolva, 48 órai savanyodás után adagoltatik. Estvéli etetés, zabpolyva. Éjjel 12 óra körül, fejenként, 10 kgr. árpa-szalmát.

1905. januártól kezdve. Reggeli etetés $\frac{1}{3}$ -rész széna, $\frac{2}{3}$ -rész búza-szalma-szecka. Estvéli etetés búzapolyva, répaszelettel, kesavanyitva. Éjjeli etetés, a cséplés folyamán, erre a célra különválasztott, füvesebb búza-szalma.

Februártól kezdve. Reggeli etetés $\frac{1}{2}$ -rész széna, $\frac{1}{2}$ -rész búza-szalma szecska, estvéli etetés búzapolyva répaszelettel, éjszakai etetés, zabszalma. Tavasz szántás megkezdésével déli etetés 10 kiló széna.

2. *4 éves ökrök tulok.* Reggeli etetés árpa és zabszalma változtatva, estve árpátörek, nappal szabad akolban, búzatörek, hetenként kétszer, estvére tengeriszár.

A fent elsorolt takarmányozási rendszer változni fog, amennyiben 14 kat. hold takarmányrétnek dús levélzetét bevermelem búzapolyvával elegyítve, és hetenként kétszer ebből is adagolok úgy a jármos, mint heverő marháknak.

3. *Juhok.* 1903. évről megmaradt lóher-szalmát kapnak reggel, estvére búzaszalmát. Ellés előtt 15 nappal, délire szénát. Az ellés folyamán alatt, répaszelettel elegyített, II-od árpadarát naponta egyszer.

Azonban, hogy szénát és répát keveset fogyasszanak, az elletést március 15-én túl eszközlöm, hogy hamar meghessenek legelőre, az ősz folyamán pedig, addig maradnak a legelőn, míg a nagy hó enged, 8—10 centis hóban, még tud annyit kikaparni, hogy fenntarthatja magát, erre alkalmas helyek a lóherések.

Báránys juhoknak ajánlhatom erőtakarmányul a terményekből kitisztított idegen magvakat, míg ezt a báránys meg szokják, jó egy kis zabot közre elegyíteni.

Az etetéshez használandó deszkát körül kell léccel szegezni és annyira a földtől föl-

emelni, hogy könnyen ne ugordhassanak bele a báránysok.

Az előbbi években a lóherpolyvát is szoktam használni, a szarvasmarhák takarmányozásánál, még pedig: búza polyva és darával összekeverve, 48 órai savanyodás után adagolva. Sajnos! az idén nem termett meg lóherem és így nem használhatok lóherpolyvát. Tisztán és magára nem ajánlom etetni, mivel a marha felszivja orrüregébe és ott könnyen gyuladást idéz elő.

Én magam is hiszem és reméllem, hogy a bőtermésű években kevésre becsült mellék takarmányokat ez évben mint értékeseket célszerűen felhasználva, nem fog olyan nagy veszély bekövetkezni, mint amilyen el van hirsztelve és kívánom is mindnyájunknak, hogy a sok jaj és panasz a tél végén azzal a megkönnyebbüléssel hallgasson el, hogy a telet át usztuk s markáink reményünk felett telettek ki.

Doboka.

Barra Mózes.

Fajbaromfitenyésztésünk hibái.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy fajbaromfitenyésztésünk nap-nap után nagyobb mérvet ölt. Itt is, ott is felbukkan egy-egy új alak, egy-egy passionátus, egy-egy hivatásos tyúktenyésztő; gyakran olvasunk nagyobb uradalmakban nagy területen sok pénzben berendezett tenyészdekről, sőt legújában már egy fajbaromfitenyésztő részvénytársaság is alakult.

Mindezt csak örömmel regisztráljuk, mert ezzel is csak bizonyítást nyer az, hogy hazánkban a nemes baromfiak iránti érdeklődés úgy sport, mint gazdasági szempontból rendkívül fellendült: ami viszont a legszorosabb összefüggésben van mezőgazdaságunk fölvirágzásával.

Igen! Csak hadd legyen minél több tenyésztő, mert hiszen a több tenyésztő többet is produkálván, hamarabb elérhetjük azt, ami pedig mindnyájunknak közös kötelességünk, hogy hazánk sok milliónyi baromfiállományát megjavíthassuk, nemesíthessük, s így azt a már most is sok milliónyi exportot megduplázhassuk.

És amilyen örömmel fogadjuk táborunk gyarapodását, épp oly arányban elszomorít egy mindjobban szembeötölő hibája egy veszedelmes fattyúhajtása a mi tenyésztésünknek, az, hogy a *telivérűsége, azaz azoknak a jellegnek kitenyésztésére, a melyekből a fajta kidomborodik, amelyeknek összege az illető fajt adja, arra nagyon kevés, vagy éppenséggel semmi súlyt sem fektetnek.*

A fajtatenyésztők legnagyobb részének ugyanis, bár a jóhíjzeműséget nem lehet és nem is akarjuk tőlük elvitatni, összes igyekezetük csak odáig terjed, oda irányul, hogy *szép és nagy baromfiakat* hozzanak forgalomba. Azzal, hogy azok telivérek is legyenek, azzal hogy azokon kidomborodjanak a fajtajellegek; azzal, hogy valóban az-e az az állat, a mely név alatt azt áruba bocsátják, mit sem törődnek; az ilyen kérdések mit sem foglalkoztatják az ő gondolataikat. Ők az ő nézetük szerint biztos alapon állnak s biztos, szilárd alapon építenek, azon, hogy *telivér gyanánt vett szülőknél* az ivadékaikat bocsátják áruba s így — következőképp — ezek is telivérek.

Könnyű kifejtetni, hogy ez áldatlan állapotot szül. Az új tyúkász, aki kedvet kapott ehhez a foglalkozáshoz, tenyészdeje megalapításához tenyésztőrzseket keres és kiköti, hogy telivérek legyenek. A szállító-tenyésztő, aki az ő állatainak telivérűségéért már a hir-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-madrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női lon és **chiffon ingek**, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Flu és loányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1005

Matric, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyluzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

detésben minden elképzelhető kifejezéssel, hangzatos frázissal szavatosságot vállal, nyugodt lelkiismerettel adja el a tudatlan kezdőknek. Ennek tetszenek a szép nagy állatok, a telivér gyanánt kapott mismások s örömmel gondol a jövőre az új tenyészedényre, amikor majd ő is továbbadhatja az ő csirkéit s jövődelmet szerez belőle.

S ez tényleg így megy hólabda gyanánt tovább, házról házra, faluról-falura . . . mindenik telivér gyanánt adja, mindenik akként veszi. Szent meggyőződésük ez; hiszen X. Y. is jót állt érte, már pedig az az úr nem szokott a szavával játszani . . . N. N. meg pláne teljes anyagi garanciát is nyújtott érte.

Igen! Egyik is, másik is ebben a meggyőződésben él és teljesen jóhiszeműleg cselekszik. Ugyde a közönségnek nem elég a jóhiszeműség; nem a szép, nagy baromfi; nem elég, ha szavahihető emberek állítják, hogy állataik telivérűek . . . *Nekünk valóságos telivérűek, olyan állatok kellene, amelyekhez nem kell jótállás, amelyek magukon viselik fajtajuk jellegét.*

Ne kérdezzük azt, hogy honnan származnak a szülők; ne törődjünk azzal, hogy érdemes ember-e a tenyésztőjük; hanem azt nézzük, amit veszünk, amit kapunk, hogy azok tipikusak-e.

És ne csak a vevő, hanem az eladó tenyésztő is ezt az irányt kövesse! Ne higgye azt, hogy az ő nagyáru törzse — mert az angol import — föltétlenül telivér; és még kevésbé higgye azt, hogy a telivér szülőknek minden fia föltétlenül telivér. Mert bizony gyakran tapasztalhatjuk azt, hogy a csirkék nem öröklék az apjuk-anyjuk típusát s nem különösen az olyan fiatal fajok, melyek még csak alig nőttek ki a földből és amelyekből — mint a gyom a kertben most itt, majd amott — hol az egyik, hol a másik előállításra szolgált fajta bujik ki az utódokon.

Mustálni kell a telivér szülők ivadékait is; ki kell zárni a tenyészetből mindazokat az egyedeket, amelyet a fajtajellegnek meg nem felelnek.

S hogy ezt tehessük, hogy a jót a rossztól, a tipikus fajtyúkot a hitvány keresztezéstől megkülönböztethessük, azért sokat kell tanulni, tapasztalni, dolgozni. Sokat sokat kell foglalkozni a baromfiakkal s képben, leírásban, természetben tanulmányozni, megismerni, eszünkbe, lelkünkbe vésnünk azokat, míg annyira visszük, hogy bizton ítéelkezhünk, határozottan állíthatunk s így *mint valóságos fajbaromfitenyésztők* hivatásszerűen üzheljük azt a foglalkozást s nem kárára, hanem hasznára leszünk a közügynek s vele ennek a mi nagyon rászorult szeretett hazánknak.

Konkoly István.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Vemhes tehenek takarmányozása.** A tenyészbika által meghágotott tehen az előbbi által megtermékenyített petét testének bizonyos anyagaival hozza fejlődésbe; a fötus táplálása főleg az anya vérből történik. Miután a tenyésztehenek egyidejűleg fejőstehenek is, a tejképződés pedig sejteknek újképződésén alapszik, azért a vemhes tehen takarmányozásának olyannak kell lennie, hogy ennek a kettős kívánalomnak megfeleljen. Ugy az anya testében levő ébrény, mint a tejtermeléshez *foszfát* tartalmazó takarmányszerek nélkülözhetetlenek, holott sok tejgazdaságban éppen leginkább olyan anyagokkal takarmányoznak, melyekben kevés a foszfát, mint például a

mezőgazdasági iparok, a sörfőzők, szeszgyárak, cukorgyárak melléktermékeit, melyekből a foszforsavas sók ki vannak lúgozva, melyek azonban különbeni összetételük folytán a tejkiválasztásra kedvezően hatnak. De vemhes teheneknek ezek a takarmányok nem alkalmasak, sőt károsak is lehetnek, ha savanyú állapotban vannak; fölfúvó hatásuk annál hátrányosabb lesz a vemhes tehenek szervezétére, ha takarmányozásuk nagy mennyiségben, főtakarmányként történik. Hasonló hatásúak más romlott takarmányanyagok, mint például rothadt répa, fagyott burgonya, dérral borított zöldtakarmány, répalevél (mely savtartalmánál fogva erősen hajtó hatású) stb. Ha a cukorgyárakból származó diffúziós szeletek nem túlságos nagy mennyiségben és különösen nem savanyú állapotban takarmányoztatnak, nem fognak ártani a vemhes teheneknek. Viszont az újabb takarmányozásra oly sűrűn ajánlott *melácssz* takarmányozásával a vemhes teheneknél nagy kálistartalma miatt igen kell ügyelni. A vemhesség első időszakában naponként cirka 2 kg.-ot lehet a melásszból adni; a vemhesség előrehaladott állapotában levő és a szoptató teheneknél a *melácssz* nem lenne szabad etetni. Nem nagyon vemhes teheneknek melácsszeletet és pálmamag-melácssz takarmányt mérsékelt mennyiségben lehet adni. Legjobb takarmány vemhes teheneknek a jó, eső nélkül behozott széna, egy kevés (cirka 1 kg. naponként) olajpogácsa, dara, a rozs darájának kivételével, mely friss teheneknek nem jó, de zabdara, vagy fehérnye, zsir és foszfát tartalmánál fogva, nemkülönben malátacsira, melyben sok a fehérnye és a foszforsavas sók, jó takarmányok.

+ **A tőgytuberkulózis fölismerése.** Egy német gazdasági lapban Gütman tanár a következőket írja: Ha valamely tehenél azt látjuk, hogy a leborjzás után néhány héttel az általános állapot észlelhető megváltozása nélkül a tőgy egy vagy két negyedén fájdalom nélküli daganatok keletkeznek, melyek folyton nagyobbodnak és a végén kökemények lesznek, akkor rendszerint tőgytuberkulózissal van dolgunk. Jellemző ennel a hátsó tőgynegyedek mögött levő nyirkmirigyek megnagyobbodása. A tej eleinte még egészségesnek látszik, később azonban vizenyős és zavaros lesz. kísérleti állomásnál, vagy a budapesti rovar-tani állomásnál bejelentendő.

*

Háztartás.

+ **A pecsenye fölmelegítése.** Egy tepsibe vaját teszünk, ráteszszük a felmelegítendő pecsenyét és betakarjuk egy vajjal bekent fehér papírossal, aztán a meleg sütőbe teszszük egy negyed órára, jól vigyázva arra, hogy a hús ne kezdjen sülni, csak melegedjék. A mártást külön melegítsük. Az ilyen hús olyan, mintha frissen készítettük volna.

+ **Nyers marhahúst egy pár napra eltenni.** A nyers húst sóval és törött gyömbérrel erősen bedörzsöljük, aztán késsel lyukakat fúrunk belé és marhavelővel megtöltjük. Az egészet tányérra téve, ruhával betakarjuk és lehetőleg hideg helyre állítjuk.

+ **Használjunk a mosáshoz boraxot.** A fehérnemű mosáshoz mint nagyon jó, ártalmatlan fehérítő szert ajánlhatom a boraxot. Körülbelül 30 l. vízhez veszünk egy marék boraxot, finomabb ruhához (mint pl. függöny, csipke) többet is vehetünk. A boraxnak előbb forró vízben a szodával főni kell és csak aztán lesz vízzel elvegyítve. A borax a legkeményebb vizet is puhává teszi és sok szappant takarítunk meg vele. Hollandiában hol

hiresek a gazdasszonyok, oly tisztán mosnak, szintén ott láthatjuk a boraxot minden mosásnál.

+ **A régi kovász megsavanyítja a kenyeret.** Ha a kenyérsütéshez használandó kovász nagyon régi, akkor a kenyér savanyú lesz. Gazdasszonyaink ilyenkor bár boszankodnak, de vajmi ritkán gondoskodnak arról, hogy aztán a következő alkalommal megint savanyú ne legyen, pedig olyan könnyű az orvossága; ime: ha már a kovász megkelt, akkor kevés vízzel és liszttel összekeverjük és újból megkeletjük, megismételjük ezt 2—3-szor és csak aztán használjuk a sütéshez.

+ **Jódfoltok eltávolítása a fehérneműből.** Jódfoltok a fehérneműből könnyen eltávolíthatók, ha a foltos helyet szalmiák-szeszbe mártjuk és benne hagyjuk addig, míg a folt helye már csak sárgásan látszik, akkor aztán gyorsan langyos vízben szappannal átdörzsöljük és levegőn vagy napon megszáritjuk. A szalmiák nem árt a ruhának.

+ **Hogy ismerjük meg a valódi vásznat?** Ha valódi vásznat akarunk venni, jól vigyázzunk, mert könnyen megcsalnak a hamisitottal. Megösmérjük azonban a valódi vásznat, ha faolajat csöppentünk reá; ha a csepp gömbölyű marad és nem fut széjjel, akkor a vászon hamisítatlan, ellenkező esetben gyapottal van keverve.

+ **Mit csináljunk a rothadt burgonyával.** Mily gyakran megesik, hogy a pityókánk romlani kezd és nem tudunk mit csinálni vele, kétségbeesünk, főzéshez nem használhatjuk, a szemétre mehet. Helytelen. A rothadt burgonyát meghámozzuk és egy tál hideg vízbe reszeljük, ott hagyjuk mindaddig, míg a tál fenekére leülepszik a burgonyából kivált keményítő liszt, ezt aztán többször átöblítjük vízzel és kész a kitűnő keményítő, mit épp úgy használhatunk a ruhához, mint minden más keményítőt.

Gazdasszony.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1904. évi október hó 27-én, (csütörtökön) d. u. 3 órakor — Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Miniszteri leiratok és felterjesztések:
  - a) Takarmányszállítási kedvezmény és inség ügyben.
  - b) Hadseregellátás ügyében.
  - c) Vásárhelypénz ügyekben.
3. Orsz. Magyar Szövetség: Vitaestélyek ügyében.
4. Biharmegyei társaság: mezőgazdasági főiskola tárgyában.
5. Magy. Borterm. Közp. Szöv.: belépés iránt.
6. Meghívó a dr. Szentkirályi Ákos jubileumra.
7. Városi Tanács: csatornázás ügyében.
8. Egl. jogtanácsos jelentése egy telekvásár ügyben.
9. Gazdasági Lapok értesítése: kereskedelmi irodájáról.
10. Új tagok bejelentése.
11. Bizottsági jelentések, javaslatok.
12. Ülés napjáiig beérkező tárgyak.
13. Esetleges indítványok.

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Báró Wesselényi Béla.** A Királyhágón inneni közéletet és mezőgazdaságot fájdalmasan sújtó nagy veszteség érte. Báró Wesselényi Béla nagybirtokos, főrendiházi tag, az E. G. E. alapító és ig.-választmányi tagja f. hó 20-án váratlanul elhunyt. Nem a nagy név- és nagy vagyonörökség kötelességének érzetéből, hanem igazi munkaszüneti vágytól áthatva vett részt az elhunyt minden, a közügyet és az erdélyi mezőgazdaságot érintő mozgalomban. Fáradhatatlan volt törekvéseinek megvalósításában, lankadhatatlan volt az agitálásban, a szervezésben, mikor valamely kedvenc, a közérdekkel mindig összefonódott eszményének testté változtatását tűzte ki célul. Az erdélyi lótenyésztés emelése volt legszebb eszménye s az ezen eszmény érdekében kifejtett munkásság valóban maradandó eredményekkel járt. Nemcsak tanácsos, nemcsak a tapasztalatokon és az igazi tudáson átszűrődött véleményével, hanem tettel is, alkotással is szolgált ő ideális céljának. Az Erdélyi Falkavadász-Társaság, melynek megalapítója és elnöke volt, a falkavadászokat nemcsak a szép passzióért, a versenyeket nemcsak a nemes sportért, hanem és elsősorban az erdélyi lótenyésztés emeléséért rendezte. Legutóbb is az E. G. E. által a kolozsi ménés célszerű rendeltetése érdekében indított mozgalomban és a lótenyésztőkerületek beosztásának munkájánál érvényesítette az ő valóban ritka tudását. Közéletünk és mezőgazdaságunk együtt gyászolja a nemes halottat.

— **Gazdasági főiskola.** A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület országos mozgalmat indított a gazdasági szakoktatás emelése céljából az egyetemeknek, ezek közül előbb a *kolozsvári egyetemnek gazdasági fakultással* való kiegészítése iránt. A minden tekintetben méltánylást érdemlő kezdeményezés már új stádiumba jutott. Az egyesület nevében *Markovics Antal* elnök, *Telegdy József* alelnök, *Schwarz Ferenc* és *Erős Rezső* szakosztályi elnökök kérvényt nyújtotta át *Tallián Béla* földművelésügyi miniszternek. A földművelésügyi miniszternél pedig az egyetemi gazdasági fakultás ügyének előmozdítására nézve biztató választ nyertek. Ezután *Makfalvy Géza* földművelésügyi államtitkárnál tisztelegtek, a ki kijelentette, hogy az egyetemi gazdasági kar létesítésének ügyében már évekkel ezelőtt nagy tanulmányokat tett, s hatáskörében készséggel támogatja az eszme megvalósítását. A biharmegyei gazdasági egyesületnek ezen mozgalmát bizonyára mindenfelől örömmel fogadják a gazdasági körök. Két évvel ezelőtt az E. G. E. hasonló fölterjeztést intézett az

akkori földművelésügyi miniszterhez és a biharmegyei kérésrel legközelebb újból behatóan fog foglalkozni.

— **Internátus a gazdatisztek fiainak.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete f. hó 12-én tartott választmányi ülésén egy nagy és érdekes tervet állapított meg, melynek megvalósítását melegen óhajtjuk. *Jeszenszky Pál* ügyvezető ugyanis kifejtette, hogy az egyesület 25 éves jubileumának legméltóbb megünnepelését abban látná, ha ezen alkalomból egy internátus létesülne az egyesület főnhatósága alatt, amelyben az egyesület földbirtokos és gazdatiszt tagjai középiskolai vagy egyetemi tanulmányaikat folytató fiaikat mérsékelt ellátás és felügyeleti díj ellenében elhelyezhessék. Ilyen értelemben beadott javaslatát a választmány behatóan megvitatván, határozatilag kimondta a választmány, hogy az internátus létesítésének eszméjét helyesli, a felhatalmazást annak szervezésére megadja, a tervezet elkészítésével az egyesület ügyvezetőjét megbizná és az internátus létesítésére 20000 korona adományozását fogja a közgyűlésnek javasolni. Most csak közöljük ezt az érdekes dolgot, legközelebb behatóbban fogunk vele foglalkozni.

— **A kolozstordai törzsgulya kezelése.** A földművelésügyi miniszter a tordai magyar-erdélyi fajta szarvasmarha törzsgulya tenyésztésirányának, a tenyészanyag kiválasztása, átalakítása és a kezelési irányelvek megállapítása céljából véleményező szakbizottság szervezését határozta el és ezen bizottság elnökének *Szabó Józsefet*, az E. G. E. elnökét, tagjainak pedig *Gyárfás Endrét*, gróf *Teleki Árvédot* és gróf *Wass Bélát* kérte föl.

— **Tenyészállatdíjazás Csikszentmártonon és Csik-Rákoson.** Csikvármegye gazdasági egyesülete mint vármegyei mezőgazdasági bizottság október hó 17-én Csikszentmártonon és folytatólag október hó 18-án Csik-Rákoson tenyészállat díjazást tartott. A díjazás mindkét helyen megfelelő érdeklődés mellett folyt le. A bírálatokat és díjak kiosztását mindkét helyen a kerületi állattenyésztési felügyelő, a sepsiszentgyörgyi mentelep parancsnoka, a székelyföldi miniszteri kiküldött, a csikszere-dai m. kir. földmívelőiskola igazgatója, a járási mezőgazdasági bizottság és a gazdasági egyesület kiküldöttéből alakult bizottság eszközölte. Előállított Csikszentmártonon: 4 drb községi bika, 23 drb borjas tehén, 18 darab 1902. évbéli üsző borjú, 30 drb csikós kanca, 12 drb kanca-csikó, 3 drb községi kan, 26 darab malacos koca, 23 drb 5-8 hónapos süldő, 54 drb tyúk és kakas, 32 drb liba, 6 darab pulyka és 15 drb ruca. Csik-Rákoson 3 darab községi bika, 17 drb borjas tehén, 12 db üsző borjú, 8 drb csikós kanca, 2 drb községi kan, 11 drb malacos koca, 34 drb süldő, 24 darab tyúk, 62 drb liba és 18 drb ruca. A felhajtott állatok közül mindkét helyen és minden csoportból 2-2 drb állat nyert 5-50 korona közt váltakozó díjat mely a bírálat befejeztével a bizottság által nyomban kiosztott. Így kiosztott összesen 400 korona állami és 400 korona egyesületi díj. A bírálat nyilvánosan történt s a bírálat alá vett állatok előnyei és hátrányai a gazdaközönség előtt nyilvánosan soroltattak fel. A bírálat befejezése és a díjak kiosztása után a bejelentések sor-

rendjében kiosztott sorsjegyekre a kiállító közt mindkét helyen teljesen ingyen kisorsoltatott egy-egy szecsavágó, egy-egy répavágó és egy-egy acél-éke talpigával együtt.

— **Az Agrár takarékpénztár székely-akciója.** „Az Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyi” a Székelyföld mezőgazdasági hitel érdekében megkezdett aktívájában újabb fontos lépést tett. A kisgazdák hitel igényei tekintetében tett intézkedései már is eredménnyel jártak, mert a székelyföld minden vidékéről tömegesen fordulnak az intézethez, különösen a kisgazdák és középbirtokosok, kiknek kölcsön-ügyei a lehető legrövidebb idő alatt bonyolítatnak le, az intézet most a székelyföld egyik igen elhanyagolt vidékét, az úgynevezett „Sóvidéket” keresi fel, és a földművelésügyi miniszter hozzá intézett azon kifejezett óhaja folytán, hogy mint nagy és tekintélyes intézet, ott a hitelviszonyok javításán munkálkodjék, *Parajdon kirendeltséget létesített*, mely már november 1-én megkezdte működését. A székelyföld ama vidékén valóban hazafias missiót teljesít az „Agrár takarékpénztár” és hisszük is, hogy működése ott kiváló eredménnyel fog járni.

— **Az állam gyümölcsfái.** A földművelésügyi miniszterium most teszi közzé, hogy az állami faiskolákban termelt és eladásra kijelölt gyümölcs-facsemetétit mily feltételek mellett árusítja. A megrendelések a beérkezés sorrendje szerint vétetnek. A megrendelések december hó 15-ig eszközlendők. Lelkészek és tanítók koronás bélyeggel ellátott kérvényben féláru gyümölcsfa-csemetéért folyamodhatnak, ingyen ojtványban csak a községi faiskolák részesülhetnek, melyeknél a kérés különös méltánylást igényel. Ebben részesülhetnek olyan faiskolák, melyek el vannak látva kuttal és felszereléssel. Az oltóvesszőket, míg a készlet tart és a rendelkezésre álló mennyiség megengedi, darabonként egy fillérért községi faiskoláknak, egyesületeknek, lelkeseknek és földmívelőknek adják el.

— **A olasz szerződés és a borellenőrző bizottságok.** *Tallián Béla* földművelésügyi miniszter körrendelettel intézet a borellenőrző bizottságokhoz az ideiglenesen kötött olasz kereskedelmi szerződés dolgában. Annak elkerülése végett, hogy a pénzügyminiszter rendelete és az 1893 és XXIII. törvénycikk dolgában kiadott végrehajtási rendelet a hazai és külföldi borok házasításából előállított bornak hazai termésű bor gyanánt való forgalomba hozhatása tekintetében téves magyarázás kizárásával semminemű kétség ne forogjon fenn és a bortermelő közönség érdekei félreértésekből származható következmények folytán ne szenvedjenek, a következőket jegyzi meg a földművelésügyi miniszter rendelete.

Aki házasítás útján előállított keveréket hazai bor gyanánt akar forgalomba hozni, annak nem lesz szabad az egyezmény szerint megengedett maximális, azaz az előállítandó keverék 60 (hatvan) százalékat meghaladó mennyiségű külföldi bort a házasításra használnia, hanem legföljebb 25 (huszonöt) százaléknyi külföldi bort és még ez esetben is a keveréket csak akkor hozhatja hazai termésű bor gyanánt vagy hazai borvidék vagy termelési hely neve és jelzése alatt forgalomba, ha a keverék hazai termésű bor vagy az illető borvidék vagy hegy bora jellegének teljesen megfelel. Aki ellenben a hazai borhoz az előállítandó keverék huszonöt százaléknál nagyobb mennyiségű külföldi bort kever, az a keveréket

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugyint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalatnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számjában található!

nem fogja belföldi (hazai) termésű bor gyanánt áruba bocsáthatni Fölvívja a földmivelségi miniszter a borellenőrző bizottságokat, hogy az 1893. évi XXIII. törvénycikk végrehajtásáról kiadott rendeletben gyökerező kötelességénél fogva az e leiratban foglaltak ellenőrzését éber figyelemmel gyakorolja.

A földmivelségi miniszter ezen rendelete az új olasz szerződés-provizoriumból folyik és ha ez az ideiglenes szerződés nem is véd meg teljesen az olasz bor behozatalától mégis olyan tere, a házasításra korlátozza azt is olyan házasítási arányt állapít meg, mely a jellegzetes magyar hegyi boroknak — mint az erdélyi boroknak is — nem lesz nagy ártalmára.

A pinzgau szarvasmarha Erdélyben. Hogy a pinzgau szarvasmarha országrészünk egyes, különösen a szászok által lakott vidékein az utóbbi időben mennyire terjed, annak bizonyítéka az, hogy ott egymásután keletkeznek a jó tenyészállat tartása és a jó tenyésztés céljából létesített tenyésztő szövetkezetek. A hivatalos lap legutolsó száma megint két pinzgau szarvasmarhatenyésztő szövetkezet alapszabályainak megerősítését hozza; és pedig a földmivelségi miniszter a *Vidombák* községben (Brassó várm.) alakult Pinzgau Szarvasmarha-tenyésztési Egylet és a *Felsőszászfalu* (Beszterce-Naszód vármegye) községben megalakult Pinzgau Szarvasmarhatenyésztési Egyesület alapszabályait hagyta jóvá. Bizony példát kellene vennünk a szász gazdák ezen tevékenységéről és az általuk használt eszközöket kellene használnunk nekünk is.

Eladó szalma. 600 mm. búza-szalma, s ennek törekje eladó. Ingyen jömeleg köistáló van. a marhák számára. Cimet kívánatra a szerkesztőség megadja.

Takarmányrépa 500–600 mm. elsőrendű fajrépa Aranyos Gyéres vasútállomásra szállítva eladó. *Cim a kiadóhivatalban.*

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alapítókéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 495 százalékn., nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 525 százalékn. évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 535 százalékn. és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2% évi törlesztéssel 565% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek. 3%-os és 4%-os nyereségekötvények.

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad 2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A. 1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
2. 20 " " " " " " K. 41.75 f.
3. 30 " " " " " " K. 34.79 f.
legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B. 1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
2. 25 " " " " " " K. 36.57 f.
3. 35 " " " " " " K. 32.05 f.
legkisebb kölcsön 5000 korona.

C. 1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
2. 40 1/2 évi " " " " K. 29.69 f.
3. 50 évi " " " " K. 23.22 f.
legkisebb kölcsön 10.000 korona.

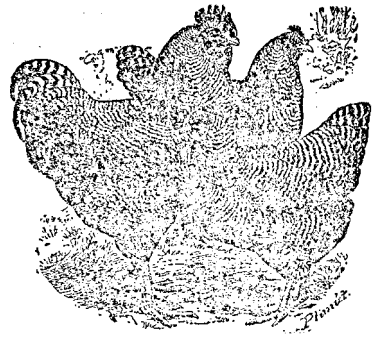
D. 1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 26.11 f.
legkisebb kölcsön 30.000 korona.
Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.
Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

**Erdélyi erdő-fanyag és bányauğynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.**

KONKOLYI ISTVÁN 1327
mérnök

fajtyúk-tenyésztéje Krompach-vasgyár. (Szepes megye.)

Angol, telivér, elsőrendű fajtyúk-törzseimnek **költőtojásai:** kendermagos pliműt, fekete langán, sárga orpingin 80 f., májusban 60 fillér, fogolyszínű olasz 40 fill., illetve 30 fill. darabonként. — Rázásmentes, patens csomagolás 1 kor., postadíj 1 kor. Törött és terméketlen tojások ingyen kicseréltetnek. Csirkék hat hetes korban márciusi kelésű 4, áprilisi 3:50, májusi 3 kor. darabonként. — Arjegyzék, csapdafészek, szédszedhető ól, olcsó mesterséges csirke-nevelő, aprócsirke szállító-doboz, sodronyhálóról stb. ingyen. — Kérdezőkdekre válaszbélyeg kérétek.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

**Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!
Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!**

Több mint 600 első díj!!!
Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

Sz. 328—904.

g. b.

Hirdetmény.

Mételymentes vidéken
30,000 drb. juh részére
legelő kerestetik,

ugy a legeltetési árat, valamint a legelő terület nagyságát, leírását feltüntető ajánlatok

Háromszékvármegye mezőgazdasági bizottsága eziméno Sepsiszent-Györgyö küldendők.

1375

PÉNZ

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtok buda-pesti és külföldi elsőrangú pénzüintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és discrétén. — Bank- és magánadósságok convertálása.

Láng Samu Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

— Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvétetnek. —

Osztálysorsjegyek: 1/1 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/8 K 1.50.

1403

(Válaszbélyeg)

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,
gőzgép- gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dinamogépek hajtására; hajógépeket. ■ ■ ■ ■ ■

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánnal. ■ ■ ■ ■ ■

GOZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. ■ ■ ■ ■ ■

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek. ■ ■ ■ ■ ■

VIZMUTELEPEKET és csatornázásokat. ■ ■ ■ ■ ■

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET. ■ ■ ■ ■ ■

TELJES HŰTOTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniak rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket. ■ ■ ■ ■ ■

HYDRAULIKUS SAJTOKAT különböző czélokra. ■ ■ ■ ■ ■

BORSAJTOKAT, emeltyüs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmél. ■ ■ ■ ■ ■

RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és ércöntödéje **BUDAPEST.**
1029

Vetőmag-eladás.

A kaposvári béruradalom eladásra bocsátja, a míg a készlet tart, a következő vetőmagvakat:

elsőrendű minőségű tavaszi magbűkkönyt,

„ „ „ takarmányborsót,

Kloster-Hadmeralebenből tavaly importált mag után

o o származó tavaszi Victoria-borsót és o o

Svédországból, Svalöfből 1903. évben importált mag

után származó Chevalier-árpát, valamennyi ki-

o o o o o a való, elsőrendű vetőmag. o o o o o

Mintákkal és bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a

Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság
Béruradalma Kaposvárott.

1397

Őszi és tavaszi vetésre

ajánlok kitűnő minőségű
valódi szlavóniai kocsányos

vető tölgymakkot

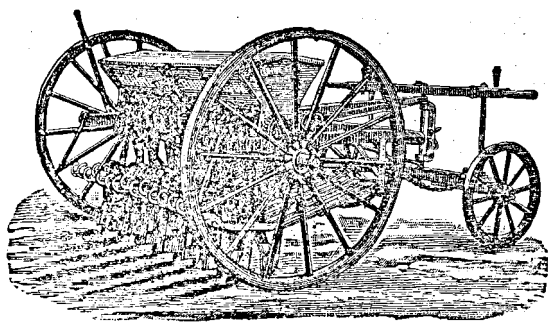
80-85 százalék csiraképeség szavatolása mellett.

Métermázsánként és hektóliterenként legolcsóbb árak mellett.

Weisz Ferencz, Sziszeken

(Horvátország.)

1398

KÜHNE E.

Hazánk legrégebb mezőgazdasági gépgyára

= MOSONBAN. =

Elsőrendű anyagból elismert gondos kivitelben szállit:

Hirneves „**MOSONI DRILL**” tolokerekesszab. sorvetőgépeket.

SACK-rendszerű aczéleléket

— egy- és kétvasu ekéket, hengereket, boronákat dus választékban. —

GABONATISZTÍTÓ- és SZELELŐROSTÁKAT,

„Konkolyválasztó gépeket,”

Rapid-darálókat, szecska- és répavágókat különféle nagyságban.

Takarmánykamra-berendezéseket.

Szőlőüzőkat. 27 és 37 ctméter széles hengerekkel. . . . .

Uj centrifugális bogyzógépeket

Javitott Mabile-rendszerű

BORSAJTÓKAT

6 nagyságban stb.

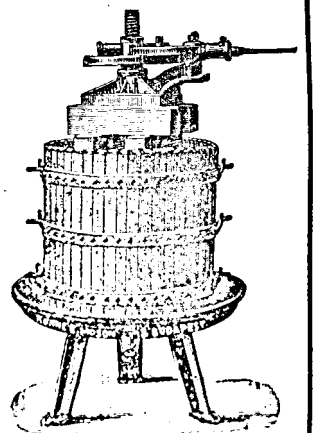
Részletes árjegyzők készséggel küldetik.

ALAKULT 1856-ban.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

1833

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (precíz) puskaműves

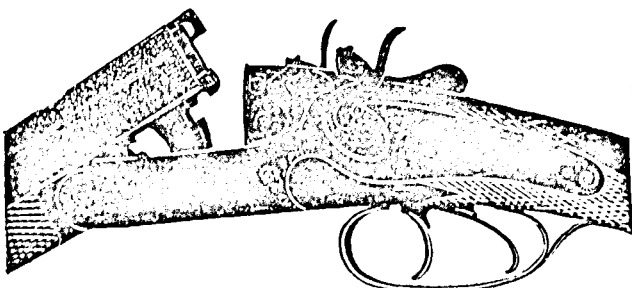
FERLACH (KARINTHIA) szállit elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czellövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben **Különlegesség** nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 28— kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus sorét ismétlő fegyver 225 korona gyári árbán.

Magyar árjegyzők kívánatra bérmentve.

Lovelezés magyar!

Lovelezés magyar

5000 besztercei szilvafa. Nemesített őszi barackfák, akác csemeték igen jutá-
3 éves, 2 méter magas eladó, nyírsan. — Kivánatra árjegyzéket küld:
100 darab 30 korona. Alma, körte, kajszin, Szabó-kert, Apostag. 1393

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000, nyeremény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy forint —.75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy forint 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " " 3.— " " 6.—; 1/1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó évi november hó 2-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

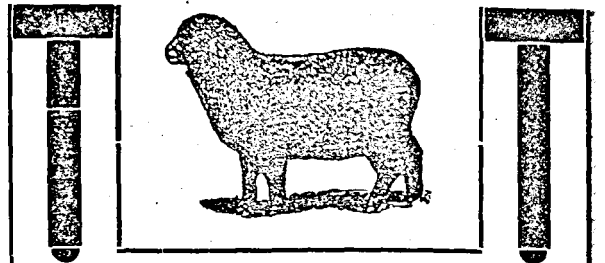
II. fiók: Múzeum-körut II/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest. 1392

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím: .....

300—400 darab

3—4 bárányos juh

megvételre kerestetik.

Ajánlatokat kér:

Erczmann Adolf

Katona.

1399

Kisebb ajánlatok is elfogadhatnak.

Okleveles gazdász

és szőlész nőtlen — tehenészetben és hizlalásban is jártas — kezelői vagy segédtszti állást keres. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Gzim a kiadóhivatalban. 1400

Wertheimer József

1391

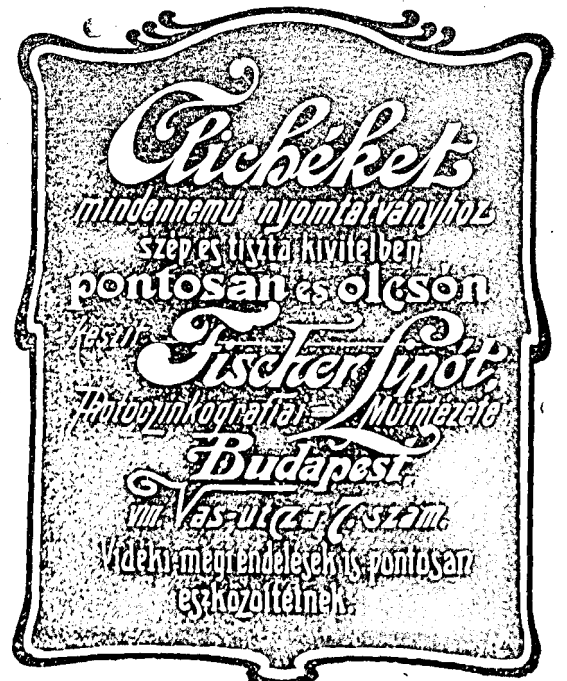
mezőgazdasági szesz-,

szeszfinomító, sajtolt

szeszélesztő gyára és

— tejgazdasága —

Kolozsvár, Árpád-út 38.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsönöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.

38 éves magános (vagy nőtlen) nem okleveles, de a gazdaság és állattenyésztés minden ágában elméletileg és gyakorlatilag otthonos gazda gazdatiszti avagy intézői állást keres.

Együttal eladja 400 mm. kitünő szénáját, melynek mintegy fele egy tagban lévő 60 holdas oly területen van, mely őszi legeltetésre nagyon alkalmas, magán a területen két dús forrás s zord idő esetére az állatoknak védett hely, a pásztorok részére ház van.

Czím megtudható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál, amely ez irányban bővebb felvilágosítással is szolgál. 1389

Fischer és Társa Faiskolák

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber Gömbakacsz. Szamocza, Ribiszke (vörös szőlő) Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. — Olcsó árak.
Szakszerű csomagolás. 1352

Sarmasági uradalomban egy irnoki állás van üresedésben, megpályázhatják mindazok az egyének, kik a kolozsvári tanintézetet sikerrel végezték. Folyamodványait küldjék az uradalom Intézősége címére: **Sarmaság, Paula-tanya. R. B. B.** — Posta-távirda: Sarmaság. 1394.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Köolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárás illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1351.

Rozsdairtó

(Antirost) legártalmasabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék vasneműk stb. részére.

Tüzpáncél

(Flamentod) tűz és minden időjárás ellen védő festék, legtükrétesebb óvszer faalkatré, szek gyuladása és rothadása ellen 1343. II.

Ajánljuk továbbá

amerikai hengerolaj és szilárd gépszir-különlegességeinket, utóbbi **Tovote- és Stauffer-szelencékhez**
KIND és HERGLOTZ
vegyészeti gyár fiókja
Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok	"	255.200.02 "
Összesen:		2.125.200.03 K

1901. évi fölösleg 90.349.— K
1902. " " 59.782.36 "
1903. " " 109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintér az ember életére különféle módozatok szerint.

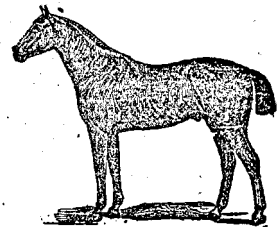
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

1390

Egy pár behajtott, biztos és hibátlan, jó ügető 5—8 éves 165/168 cm. magas, pej vagy sötét sárga herélt lovat **keresek.**

U. p. Homoród-Héviz.
Id. Gróf Haller János.

Nagyobb tagosított birtok kerestetik

1905. év tavaszára huzamosabb időre

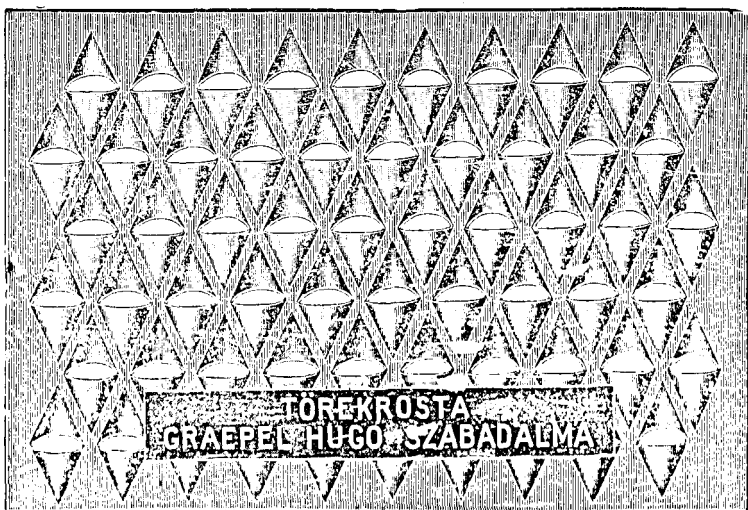
haszonbérbe.

Megkeresések intézendők:

Lázár Károly

nagybérő — **Vajda-Kamarás,**
u. p. **Mocs** czimre.

1388

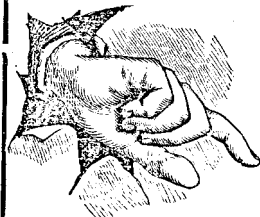

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

GRAEPEL HUGÓ-féle szabadalmazott törekrosta.

GAEPEL HUGÓ-féle szab. gabona és lóhere cséplőgépek 2 dobbal. Malomberendezések, Olajmalmok, Konkolyválasztógépek és rostalemezek kaphatók: 1066

Graepel Hugó gép- és rostalemezgyár,
malomépitészet BUDAPEST, V., Váci-út 40-46.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis **F. Bergueran-** fils leghíresebb páris gyárostól legelőnyű sebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,

Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve 1356

Gazdatiszti állást keres a jövő év január 1-ére egy nem okleveles, de 18 évi gazdasági gyakorlattal bíró gazdatiszt, aki a gazdaság minden ágában jártas és jelenleg gróf Kornis Viktor úr szásznyiresi gazdaságában van alkalmazásban. Bővebbet **Mezei Istvánnál** o o o Szász-Nyiresen, u. p. Dész. o o o

Tisztavérű berkshirei

tenyészetemből (kitünő hizó és gyors fejlődésű) néhány számfeletti igen szép választott kocza és kan-malacz eladó.

Niederhauser, Békés-Gyula. 1385

Bérletet, vagy fixadminisztrációra **500 kat. holdig terjedő birtokot**

keresek április 1-sőre felszereléssel vagy anélkül. — Ajánlatokat kérek: Borbátviz, u. p. Puj. Szövérdffy Árpád.

Sz. 1937—1904.

Pályázati hirdetés.

Az erdélyi róm. kath. státus nagymási uradalmában előléptetés folytán üresedésbe jött segédtisztii állásra ezennel pályázat nyitattik. Ezen állással rendszeresített illetmények következnek:

Törzsfizetés	700 kor.	
7 mm. buza à 14 kor.	98 „	értékben.
7 mm. tengeri à 10 kor.	70 „	„
20 ürm. hasábfá à 1 kor. 50 fill.	30 „	„
1 drb. marhatartás à 160 kor.	160 „	„
400 □ öl kert	8 „	„

Összesen . 1066 korona,

valamint természetbeni lakás.

Ezen állásra csak oly róm. kath. vallású egyének pályázhatnak, kik felsőbb gazdasági tanfolyamot végeztek és annak elvégzése után legalább 2 évig valamely nagyobb gazdaságban már alkalmazva voltak, s azt kellő okmányokkal bebizonyítják.

Pályázni kívánók felszólítatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsához Kolozsvárt folyó évi november hó 9-éig benyújtsák; ezen határidőn túl érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1904 október 14-iki ülésből.

Az alelnök helyett:

Dorgó Albert,
ig. tanácsos

Bocskor Mihály,
h. titkár.

1402

Szám 405 — 904.

v. g.

Hirdetés.

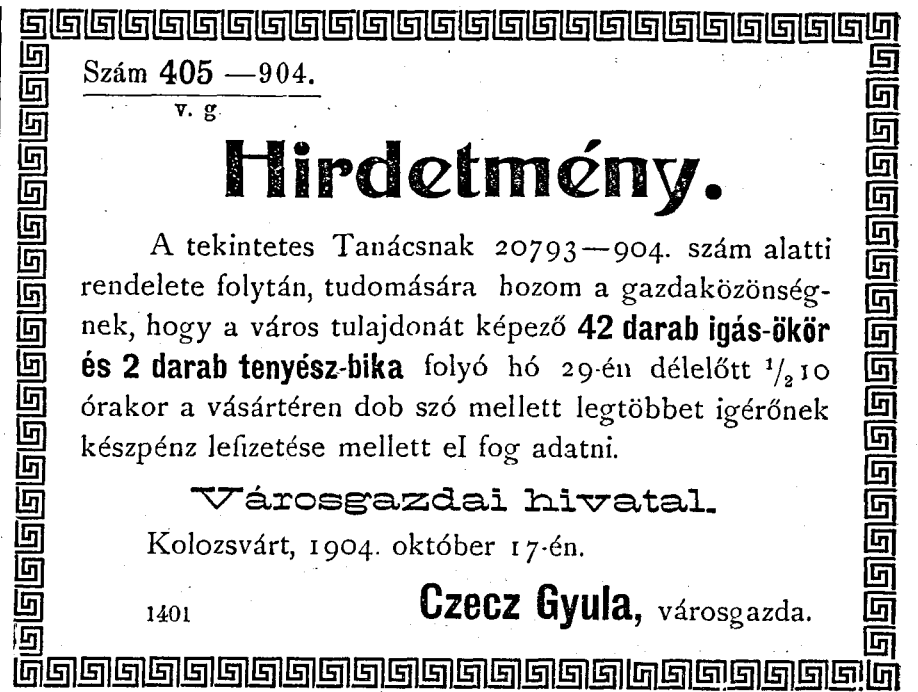
A tekintetes Tanácsnak 20793—904. szám alatti rendelete folytán, tudomására hozom a gazdaközönségnek, hogy a város tulajdonát képező **42 darab igás-ökör és 2 darab tenyész-bika** folyó hó 29-én délelőtt 1/2 10 órakor a vásártéren dob szó mellett legtöbbet ígérőnek készpénz lefizetése mellett el fog adatni.

Városgazdai hivatal.

Kolozsvárt, 1904. október 17-én.

1401

Czecz Gyula, városgazda.

Páris 1900. világiállítás: „GRAND PRIX.“

**KWIZDA-féle
restitutions fluid**

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.
— Egy üveg K. 2.80. —

40 év óta az udvari istállóban a katonai és polgári nagyobb istállóban használatban, nagyobb megerősítés előtt és után erősítőül, inak merevése ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.

Pneumatic. bokavédő szallaglépárnával.

Bokavédő szalagok

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig a bal és jobb lábára.

A bokára, a—b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. | 2. sz. | 27—30 cm. | a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként | Fekete, barna v. fehérszín.
1. sz. K. 5.50. 2. sz. K. 5.90. | 1. sz. K. 5.90 2. sz. K. 6.40.
3. sz. K. 6.40. 4. sz. K. 7.30. | 3. sz. K. 6.80. 4. sz. K. 7.70.

Főraktár: 1291. I.

Kwizda János Ferenc cs. és kir. osztr., magy. kir., román kir., és bolgár fejedelmi udv. szállító kerületi gyógyszerész, Korneuburg. bei WIEN.

„AGRARIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleletek.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefejek.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levéleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest,

Tiszta acélananyag saját hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek. Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ez időszert 15-féle különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtó erőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

Hódmező-Vásárhelyen.

1274